Ч. 25. Чернівці, четвер, дня 1. (13.) лютого 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

З галицкого сойму.

Годі було нам з причини малого обєму ґазети давати докладні справозданя з двох соймів, буковиньского і галицкого, але з огляду на наших галицких передплатників хоч троха спізнено подаємо ще хід нарад на остатних засїданях галицкого сойму. Натомісць надолужимо читателям ту проволоку цїлим рядом „Картин з галицкого сойму“, які ми одержали від нашого дописувателя львівского. Они становлять вірний образ теперішного галицкого сойму.

На 23-ім засїданю з дня 5-го с. м. підпер пос. Барвіньский петицию громади Залозець в справі будови комунікацийних доріг. Пос. Фр. Смолька поставив інтерпеляцию до правительства в справі змови друкарских складачів. — Петицию властителїв Трускавця, дрогобицкого повіту, в справі будови зелїзницї Борислав-Сребник передано краєвому видїлови до розслїду. — Продовжувано розправу над внесенєм пос. Роттера в справі реформи середних шкіл; вкінци перейшов сойм після ради шкільної комісиї над сим внесенєм до дневного порядку. — Мав слїдувати вибір заступників членів видїлу краєвого. Пос. Окуневский зажадав 10-мінутової перерви, щоби посли могли порозуміти ся так, аби Русини мали також одного заступника у видїлї краєвім. Маршалок краєвий зарядив перерву, а потім відклав вибір до слїдуючого засїданя.

З черги здавала шкільна комісия справу з внесеня пос. Заячківского в справі зменьшеня часного в середних школах, в справі ношеня мундурів і частої зміни книжок; комісия внесла перейти над сим внесенєм до дневного порядку. Против внесеня комісиї промавляли пос. Вальдман, Вуйцїк, Роттер, Заячківский і Новаковский, однак при голосованю принято внесенє комісиї.

На вечірнім засїданю домагав ся пос. Барвіньский переведеня в радї державній ухвали додаткового кредиту на публичні роботи в повітах, де настала еміґрацийна горячка; резолюцию принято. Слїдувала буджетова дебата, в котрій взяли участь пос. Щепановский, Ст. Дїдушицкий і Барвіньский. (Промову пос. Барвіньского подали ми вже дословно — *Ред.*)

На 24-ім засїданю з дня 6-го с. м. відповідав член видїлу краєвого др. Савчак на кілька інтерпеляций; що-до Морского Ока сказав, що видїл краєвий одержав зовсїм успокоюючі вісти і справа буде залагоджена мировим судом, котрого ухвала не буде потребувати затвердженя угорского сойму. — Пос. Окуневский інтерпелював правительство за надужитя при правиборах в Желдци, жовківского повіту; пос. Новаковский інтерпелював в справі надужитя в касї хорих в Перемишли, — пос. Остапчук запитував, що дїє ся з єго внесенєм о зміні виборчої ординациї. — Пос. Окуневский критикував контракт винайму будинку театрального, а член видїлу краєвого, Романович, відповів єму, що будинок винаймлено з користию для фундациї. — В залагодженю внесеня пос. Чарторийского ухвалено завізвати правительство, щоби на случай заразї на безроги були замкнені торги лиш в тих містах і місточках, що знаходять ся в зараженім районї і щоби був ухвалений закон установляючий, під якими услівями убивано би заражені безроги і давано за то відшкодоване з фондів державних. — В залагодженю внесеня пос. Жардецкого ухвалено завізвати правительство, щоби установило в краю комісиї для відбираня достав для войска. — По сїм наступило справджене вибору пос. Адама Скшиньского з горлицкого повіту. Підчас горячої дебати закинув селяньский посол Бойко більшости, що она відкидає всї внесеня селяньских послів, і відкинула-б навіть їх внесенє на відбудоване Польщі. На сей закид настав страшний галас. Бесїдникови відповів пос. Абрагамович, а пос. Йордан кликнув навіть „bydle“, за що єго маршалок завізвав до порядку. Вкінци затверджено вибір пос. Скшиньского.

На 25-ім засїданю з дня 7-го с. м. відповідав член видїлу краєвого на інтерпеляциї, а іменно на інтерпеляцию пос. Бойка — що до видїлу краєвого не наспіла нїяка жалоба, мов би то функціонарі видїлів повітових брали участь в аґітациях виборчих, отже видїл краєвий не має нїякої причини видавати в сїй справі якийсь окружник; — на інтерпеляцию пос. Дати: що видїл краєвий удержує в докладній евіденциї інвентар о станї майна громадского; — на інтерпеляцию Поточка: що доми убогих при парохіях і церквах сїльских адмініструють ся окремими комітетами, стоячими під контролею деканатів, консисториї і намістництва, отже видїл краєвий що-до таких заведень не має нїякої інґеренциї; о скілько такі заведеня стоять в безпосередній адміністрациї громад, то майно їх вписане до інвентаря і видїл краєвий може дати о них всякі поясненя; — на конець на інтерпеляцию пос.

8

КЛОПОТИ САВЧИХИ.

Оповіданє з маломіского житя.

Написав
ОСИП МАКОВЕЙ.

(Дальше.)

Дивить ся Стороньский на сестру, а она так посоловіла і на лици мінить ся! Прийшло єму щось на думку і питає ся:

— Чи не зле вам, сестро?

— Слабо менї. До тїтки мушу...

Кинув Стороньский кельнерови гроші, здержав на улици фіякра, вивів Савчиху з шинку, посадовив на фіякер і казав що сили гнати до тїтки-кондукторки. А Савчиха так ослабла, що геть з сил опала. Приїхали; Стороньский трохи не заніс сестру до хати.

А стара тїтка-кондукторка тілько подивила ся і казала просто з моста забирати ся Стороньскому і Михасеви з хати...

Вечером того дня довідав ся професор, що Савчисї дав Бог доньку... Взяв він Михася до своєї хати, бо в тїтки місця не було і сам зажурив ся, що з тим клопотом робити. Зателеґрафував би зараз до Савки, прийде телеґрама в ночи, Савка налякає ся, буде собі Бог знає що думати, стане будити когось, що би перечитав телеґраму, — а правду сказати, потреби так єго лякати нема, бо — як тїтка казала — і Савчиха і донька мають ся дуже добре.

Аж рано Стороньский зателеґрафував виразно, обережно, аби непривичних до телеґрам людий не наполохати. Успокоїв Савку, що все добре.

Проте-ж таки Савку та новина дуже вразила і він того самого дня під вечір приїхав з мамою Чупскою до Львова. Чи сподївав ся він коли, що Бог дасть єму доньку у Львові? А оно, бачите, так зложило ся, а все тілько, аби Савчиха клопіт мала, аби не мала спокійної години...

VII.

Чотири днї перележала Савчиха у Львові, а на пятий, закутана у кожухи, зелїзницею і возом вернула з мамою та з дитиною до дому. Дав Бог, що та дорога не пошкодила нї Савчисї нї дитинї, якось приїхали здорові до дому. Тілько клопоту було богато та гризоти і страти що не міра. Звичайно, у Львові за всьо плати тай плати і кінця-міри тому нема. А все через того Михася, бо як би був не пішов до школи, була би... та що? Чи потрібно вам два рази казати? Самі знаєте, що клопіт не по лїсї ходить, а по людях.

Тай оттаке то, бачите, стало ся, бодай не казати. Ну, стало ся... що впало, то пропало. Коштувало оно Савчиху з трийцять риньских, а дома було би обійшло ся за пятку. Але най там уже коштує, кілько хоче, добре, що Савчиха здорова тай дитина також. А правду сказати — аби дитину не вречи! — гарна дївчина буде, та наймолодша донька Савчихи. Очи такі синї, як у мами, або в Геленки. Обі в маму вдали ся. Ну, най росте собі здорова мамі на потїху та на радість, дай їй Боже що найлїпше, аби не хорувала, аби мама не потребувала знов один день в тижни постити, бо як оттак за кожду дитину стане постити по одному дневи, то нїколи і мяса не покоштує, хоч сама різничка.

Минув ся отой клопіт, Савчиха за маленькою дитиною і Михася троха з памяти випустила; пройшло зо два тижнї сяк-так спокійно, аж ту Савка встругав таку штуку, що ганьби і встиду наробив цїлій фамілиї.

Стрітив ся, знаєте, з Дуткою і єго жінкою в шинку, а був торговий день. Сидїв собі Дутка з Дутчихою і пили пиво, як голубята. Любили ся обоє так, аж то людям не подобало ся. Він без неї не випє склянки пива, а она без него. Так сидять они собі, кажу, за пивом — приходить Савка.

— Дай Боже!

— Дай Боже!

Усїв Савка коло них і по пяному, бо вже випив троха, нї за що, нї про що чіпив ся Дутчихи.

— А в вас — питає ся — коли хрестини?

— Ще нема кого хрестити — відповідає Дутчиха.

— Ну, але буде — каже Савка.

— То що з того? — питає ся Дутка.

— Випємо — каже Савка.

— Випити можна й так, на що хрестин? Напиймо ся, шваґре! Хоч ваша жінка з моєю гнїває ся, але то бабска річ гнївати ся; а ми не маємо чого.

Шведа, що заведенє евіденциї правних відносин уживаня майна громадского уважає виділ краєвий за неможливе до переведеня, бо треба би переводити в тій цїли окремі доходженя; практичного значіня не мало би то нїякого, бо на случай якогось спору переводить ся доходженє в кождім случаю окремо.

Опісля вела ся дальше дебата буджетова: На оплату давнїйших довгів вставлено суму 1,538.975 зр. — Доходи на 1896 р. установлено для фонду краєвого в сумі 3,518.628 зр. а видатки в сумі 10,110.048 зр. — На покритє недобору буде вибирати ся в 1896 р. додаток до податків безпосередних у висотї 61 кр. від кождого риньского цїлої належитости тих податків.

В справі орґанїзациї продажи соли рішено, щоби втягнути повітові виділи до участи в продажи соли і візвати правительство, аби оно улекшило набуванє соли для худоби через основанє повітових складів соли для худоби.

Слїдувала справа митових судів. Комісия вносила, щоби завізвати правительство до переведеня змін в правительственнім предложено з 1894 р. в тім напрямі, аби: 1) Компетенция мирових судів в справах цивільних була розширена понад проєктову суму 40 корон; — 2) щоби від вироку мирового судиї до висоти якоїсь, законом означеної суми, відклик був виключений; — 3) щоби кошти удержаня тої институциї оплачувало правительство. — Пос. Пінїньский спротивив ся сим внесеням, а вніс поправку, щоби правительство подумало над тим, чи і о скілько при заведеню нової цивільної процедури не далось би завести для спірних справ о річи меньшої вартости мирові суди. Пос. Окуневский підпер сю поправку, але сойм відкинув при голосованю єї, а приняв внесеня комісиї.

Ухвалено завізвати правительство, щоби старало ся як найскорше спинити шкідливу дїяльність збіжевих бірж. Пос. Вахнянин жадав, щоби виділ краєвий подумав над справою зближеня продуцента до консумента. — В справі австро угорскої угоди ухвалено завізвати правительство, щоби берегло як найсовістнїйше інтереси Долитавщини. — На внесенє пос. Михальского рішено, щоби учитель в школї кутя коний знав обі краєві мови.

Перед вибором заступників членів виділу краєвого заявив пос. о. Гаморак іменем руских послів, що они відтягають ся від голосованя, бо соймова більшість не згодила ся на їх жаданє, аби один Русин був вибраний на заступника. Відтак вибрано з більшої посїлости пос. Стан. Брикчиньского, з міст і палат торговельних пос. Ів. Роттера, з сїльских громад пос. Ґуст. Ромера; з цїлого сойму пос. Стан. Єнджейовича, Меч. Онишкевича і Льва Яклиньского.

На вечернім засїданю відповідав правительственний комісар на інтерпеляцию пос. Фр. Смольки в справі змови складачів друкарских і складанє Gazet-и Lwowsk-ої вояками підчас тої змови; Gazeta Lwowska є власностию уряду і длятого уряд має право всякими способами старати ся, щоби єго орґан виходив без перерви; дальше відповідав правительственний комісар на інтерпеляцию пос. Михальского, що Буковина належить до львівскої команди корпусової, отже Маршталлїнґер з Чернівців міг і дїйстно дістав в дорозї конкурсу роботи столярскі.

Слїдувало справозданє громадскої комісиї в справі внесеня пос. Дунаєвского о реформі громадскій, Комісия предкладала: I.) Завізвати привительство, щоби в порозуміню з виділом краєвим виготовило і предложило внесеня до зміни закона громадского з серпня 1866 р. в тім напрямі, щоби: 1) була утворена зборна орґанїзация громад і обшарів двірских для виконуваня порученого круга дїланя, не нарушаючи теперішної окремішности громад і обшарів двірских; — 2) щоби кошти нової орґанїзациї поносили рівномірно громади і обшари двірскі; — 3) щоби ради в тій орґанїзациї вибирали ся без твореня до того окремих курий виборчих; — 4) щоби намірена орґанїзация не збільшала числа інстанций в справах адмінїстрацийних; — 5) щоби був означений вплив і надзір властий адмінїстрацийних супротив проєктованої орґанїзациї. — II.) Поручає ся виділови краєвому, щоби розслїдив, які будуть кошти орґанїзациї і о скілько зменьшились би видатки на заряд в громадах. — III.) Поручає ся кр. виділови виготовити проєкт збірної орґанїзациї автономічної. — IV.) Взиває ся правительство, щоби забезпечило тїлам автономічним винагородженє коштів за виконуванє порученого круга дїланя. — V.) Внесенє пос. Фрухтмана о громадских писарях передає ся кр. виділови до розслїду і до увзглядненя при переговорах з правительством в справі зміни громадских законів.

Сим внесенєм спротивили ся член виділу кр. пос. Верещиньский, пос. ґр. Рей і Вахнянин. Ґенеральними бесїдниками „за“ вибрано ґр. Андр. Потоцкого, „против“ Вуйцїка. При голосованю принято внесеня комісиї.

На 26-ім засїданю з дня 8-го лютого с. р. затверджено вибір пос. Чарторийского з ярославского сїльского округа. — Опісля ухвалено внесенє комісиї шкільної: Щоби виділ краєвий в порозуміню з краєвою радою шкільною звернув увагу на недогідности для місцевих рад шкільних при заляганю уплати додатків шкільних і предложив відповідні внесеня; — щоби правительство установило більше число інспекторів шкільних і доставило окружним радам шкільним відповідних сил канцелярийних; — звертає ся увагу виділу краєвого на справу закладаня інтернатів при семинариях учительских і поручає ся єму в порозуміню з з краєвою радою шкільною предложити відповідні внесеня.

Пос. Вуйцїк вніс, щоби в часї пільних робіт науку подїлити на ранїшну і полудневу. Внесенє принято.

Рішено збільшити число послів зі Львова о 2, а з Кракова о 1; знані внесеня пос. Барвіньского що-до обовязкової науки рускої мови в публичних середних школах і пос. Вахнянина в справі руских паралельок в Станїславові відступлено кр. радї шкільній. Що-до внесеня пос. Остапчука на зміну § 30 виборчої ординациї, поставила комісия адмінїстрацийна внесенє перейти над ним до дневного порядку. Пос. Окуневский став в обороні внесеня пос. Остапчука, однак при голосованю принято внесенє комісиї.

По вичерпаню дневного порядку попрощав краєвий маршалок ґр. Станїслав Бладені послів, підніс хосенну для краю працю і згоду між сторонництвами. До руских послів відізвав ся по руски: „При тій спільній працї повинні ми стрітити ся в роботї. Ухвала внесень комісиї шкільної повинна бути доказом, що поступляти і потреби народу руского увзглядняють ся, а се повинно бути також запорукою згідної працї для добра краю.“ — Закінчив окликом в честь цїсаря, а палата піднесла трикратний оклик. Іменем руских послів промовив пос. Заячківский і висказав надію, що висказану прихильність для Русинів докажуть маршалок і намістник дїлами. По пращальній промові намістника кн. Санґушка закінчено засїданє і заразом сесию.

Промова пос. д-ра Смаль-Стоцкого

виголошена на засїданю буковиньского сойму дня 7-го лютого с. р. при шкільнім справозданю.

(Дальше.)

Лише одно хотів би я вам, мої панове, сказати: Геть з полїтикою зі школи! (*Славно! Славно!* Пос. Ончул кличе: Омелян Попович!) Омелян Попович вас не обходить, бо він є інспектором для руских, а не для волоских шкіл народних. Зрештою просїть о слово і наведїть факти.

Вкінци мушу сказати ще кілька слів щодо резолюциї пос. Пігуляка, щоби іменно відповісти п. паредбесїдникам. П. бар. Мустаца твердив, що ся резолюция означає вмішуванє в приватні права чужих осіб. Однак, я думаю, що се не так. Коли ми перед двома роками могли ухвалити резолюцию що-до підвисшеня субвенциї з гр. пр. релїґійного фонду для краєвого шкільного фонду; коли з другої сторони панове Волохи могли в радї державній пр. внести резолюцию, щоби з гр. пр. релїґійного фонду основано в Чернівцях висшу дївочу школу з волоскою викладовою мовою, і ви сї внесеня не уважаєте вмішуванєм в приватні права гр. пр. релїґійного фонду, то думаю, що також в сїй резолюциї не можна добачати такого вмішуваня.

Нам вічно витикають, що місто Чернівцї має оснувати руску народну школу; кажуть: Чому не робить громада Чернівцї того, до чо-

---

— Правду кажете, шваґре. Дай Боже здоровля!

Почало ся то гарно, як Бог приказав. І як би був у Дутчихи розум, аби мовчала, не було би суперечки. Нї, не втерпіла баба, почала своїм Андрусем хвалити ся, а все так, як би на притики Савцї, що єго син не вчить ся. Та вже той син в печінки єму заліз зі своєю наукою та школою! Лучше би й не здогадували про него! Отже нї! нагадала Дутчиха Савцї Михася і тим впекла єго. А він від жінки чув тай не розважив, що нїби то Дутчиха має у Стороньского протекцию і нї сїло нї пало, возьми тай виїдь з тим, як з чобітьмина стіл.

— Та що? — каже. — Аби моя стара вміла так коло професорів ходити, як ви, Христино, то й Михась мав би добру клясу.

— Як же я ходжу коло професорів? — питає ся Дутчиха, а вже їй очи сьвітять ся.

І ту, як то у пяного дурний розум. Савка вихопив ся з нерозумним словом; образив шваґрову безневинно. А Дутка обстав за жінкою і сказав там якесь слово Савцї. Савка-ж на те все, возьми тай гоп! Дутку в лице, аж єму гнеть напухло. Крик, галас, сварня...

Змовчав Дутка, не віддав Савцї поличника, пішов до дому і на другий день Савку заскаржив до суду. А в суді за два тижнї засудили Савку на добу арешту. І отакої ганьби набрав ся Савка, що анї на місто показати ся. Як таки! аби такий славетний господар та в арештї сидїв! Нїколи ще там не був, хоть не одному в лице дав, а ту шваґер єго до арешту засадив. Ганьба на цїлу губу!

Міркував Савка і сяк і так, злий був на себе, що по пяному сварку починав, а далї одного дня пішов і відсидїв кару, нїхто не знав, як і коли. Та вже єго серце скипіло на Дутку і на жінку єго і на дїти єго, він їх і на очи не міг стерпіти. Савчиха-ж довгий час і на місто не показувала ся, так їй було стидно. А що нагризла ся, того нї списати, нї оповісти. Хиба жінку не має серце болїти, як чоловікови оттаке трафить ся? І вже тепер она до Дутчихи не тілько „дай Боже добрий день“ не скаже, бо й так не відзивала ся до неї від остатної сварки, але ще й плечима до неї обертає ся, як єї де подибле. Так погнївали ся сестри.

Та най би вже на тім було скінчило ся! Посварити ся можна, то між людьмя буває, а що чоловік добу сидїв в арештї то таки єму й на добро потроха вийшло, бо сам прийшов на думку, чи би не заперестати пити, чи би не присягнути на тверезість. Але по тім клопотї прийшов другий, ще не милїйший для Савчихи.

Прислав був Андрусь Дутка до тата лист і в тім листї — нїхто єго не просив нї за язик не тягнув — взяв тай описав пригоду, яку мав Михась Савка в школї. Розсердив ся був Михась на якогось там товариша в школї. Ну, розсердив ся, то не велика річ. Але-ж бо мало того, що розсердив ся, возьми дурний хлопчиско і вдар свого товариша по лици, аж той на землю впав. Упав на землю і поскаржив ся професорови. А професор до директора — і замкнули Михася на чотири години арешту в школї.

Все те описав Андрусь у листї, як писар який, а Дутчиха зараз сказала то мамі Чупскій, а Чупска понесла до Савчихи і загризла єї тою вісткою тяженько.

— На, маєш! — каже Савчиха — тепер і батько і син кримінальники!...

(Конець буде.)

го зобовязана? Се, мої панове, річ міста Чернівців. Але при резолюциї пос. Пігуляка не розходить ся о Чернівці або о рускі діти в Чернівцях. Пос. архимандрит Калїнеску сказав цїлком справедливо, що гр. пр. школа в Чернівцях не призначена для черновецких дїтий, а для дїтий з села; се ми також знаємо. Коли отже громада Чернівцї має дбати про черновецкі дїти, має резолюция пос. Пігуляка на цїли, щоби через заснованє гр. пр. школи подбати головно про гр. пр. рускі дїти з сїл. Піднесено також, що гр. пр. школа не має нїчим иньшим бути, як підготовляючою школою для ґімназиї. Цїлком справедливо! І тому ми жадаємо, щоби сю школу яко підготовляючу школу для рускої ґімназиї засновано як найскорше. Зрештою та школа персповнена і коли релїґійному фондови справдї лежить на серцю добро учеників, котрі приходять із сїл, щоби у сїй школї вчити ся, то він може ту школу розширити і попри то зробити се, до чого зміряє резолюция пос. Пігуляка. Сего нашого справедливого жаданя, мої панове, не можна нам так легко відмовити, бо конечність розширеня тої школи дуже велика. Дальше зовсїм не згідна з правдою гадка п. бар. Мустаци, що ми принятєм сеї резолюциї знївечимо то, чого домагає ся поставлена адмінїстрацийною комісиєю резолюция що-до заснованя рускої народної школи в Чернівцях; прецїнь тут зовсїм не йде о школу, котру має засновати черновецка громада. Се цїлком иньша справа і іде своєю дорогою. Тут розходить ся о цїлком щось иньше і прошу вас сї дві справи не злучувати разом.

Також не дасть ся нїяк порівнати гр. пр. школа з протестантскою школою. Я знаю, що рускі дїти ходять і до протестантскої школи. Але я також знаю, що Русини з тої причини не мають права жадати подїлу протестантскої школи на нїмецку і руску. Се порівнанє не надає ся іменно тому, бо після моєї відомости нема Русинів протестантского віроісповіданя, а лише дїти взглядно їх родичі одного і того самого віроісповіданя мають повне право, жадати від тої церковної громади, в тім разї від гр. пр. фонду, заснованя школи. Коли отже ставляє ся іменем вірних гр. пр. церкви жаданє на заснованє гр. пр. школи, то се поступованє не єсть вмішуванєм в чужі приватні права. Прошу длятого о принятє резолюциї пос. Пігуляка. (*Оплески*)

На вечірнім засїданю відповідав пос. др. Смаль-Стоцкий на закиди волоских послів так:

Висока Палато! Я позволив собі ще раз забрати голос, аби на деякі замітки панів передбесїдників відповісти. Передовсїм мушу закид посла д-ра Вольчиньского, іменно закид, що у нас пажерливість значно зросла, рішучо відперти. Я мушу отверто признати, що не розумію сего закиду. В чім же лежить наша пажерливість? Коли ми жадаємо законних відносин, то в сїм може має зазначувати ся наша пажерливість? Але се дуже характеристичне для самої річи. Я вже минувшого року цїлком докладно і на підставі шематизму шкільного виданого радником шкільним п. Ісопескулом доказав, що волоским дїтям не дїє ся в жаднїй народнїй школї на Буковинї нїяка кривда; що для волоских дїтий навіть в школах, де они у незначній меньшости, в школах як в Чорновцї, де виказано 0 волоских дїтий (*Веселість*), заведено волоску мову яко викладову. Я надто навів цїлий ряд шкіл. де рускі дїти з одної сторони в дуже значній меньшости — я тоті школи сегодня зраня навів поіменно — де іменно є що найменьше 20 руских дїтий, котрі однак анї на показ не бачать нї одної рускої букви; так пр. в Волоскім Банилові, де виказано 158 руских дїтий, руска мова для руских дїтий не є навіть предметом науки! Коли ми отже приходимо з позитивними даними, нам відповідають фразами як пажерливість, але не подають до тих фраз жадних таких даних, котрі такий закид доказували би. З другої сторони зрозумів пос. др. Вольчиньский резолюцию пос. Пігуляка яко таку, котра, коли-б єї принято і мериторично трактовано, означала би вмішуванє в чисто віроісповідні справи. Таке понятє однак не є оправдане. Коли жадає ся школи, то се не може нїяким чином означати, що тим хоче хтось вмішувати ся в чисто віроісповідні справи; бо гр. пр. школа є лише о стілько віроісповідною, що єї удержує гр. пр. релїґійний фонд.

Я розумію також параґраф, котрий перед тим навів п. бар. Мустаца, що кождій церкві вільно основувати і удержувати школи. Цїлком певно, се кождій церкві вільно і нїхто не тикає сего права, але з другої сторони я думаю, що вірні тої церкви — я тепер говорю іменем мого приятеля Пігуляка, бо він не може більше забирати голосу — можуть ставляти до церковної громади певні жаданя.

Пос. др. Вольчиньский сказав дальше, що тепер старають ся в мішаних громадах силоміцю заводити руску мову, а виключати звідти волоску мову і назвав яко доводи на се школи в Волчинцях і Камені. Ну, у Волчинцях, де волоска мова навіть для руских дїтий є обовязковим предметом науки, є на підставі докладних урядових даних 1546 Русинів і лише 434 Волохів, в Камені — я не знаю, чи пос. др. Вольчиньский навів Камену чи Каменку, але в обох случаях він в некористи, бо в Камені є 1873 Русинів і лише 42 Волохів, а в Каменцї 2735 Русинів і лише 615 Волохів. Коли пос. др. Вольчиньский сим урядовим статистичним даним не вірить, і коли він твердить, що сї статистичні дані зроблені в користь Русинів, то се значить правду перевернути горі ногами.

Він нам дальше представив, що ми маємо богато більше число одноклясових евентуально також двоклясових шкіл, як Волохи. Ну, мої панове, я вже зраня сказав, що в найбільшій части тих шкіл удїляє ся південна наука і що успіхи в таких школах не можна назвати добрими. Коли-ж ми взагалї маємо більше число шкіл, то се обяснює ся в иньший спосіб. Іменно в нашім краю є більше руских місцевостий і длятого цїлком справедливо також більше число руских шкіл.

Однак я хотів щось иньшого довести. Я назвав іменно лише три- і чотироклясові школи властивими школами і то цїлком справедливо, бо аж в таких школах можна науку правильно удїляти і та наука може мати успіх; тому ми Русини, хоч становимо релятивну більшість краю, хоч на школи платимо цїлком певно більше гроший як Волохи, очивидно покривджені, бо Волохи мають помимо всего 14, а ми лише 7 таких більшеклясових шкіл. Я відповів також на замітки що-до податку. Нам кажуть, що в північній части краю, в кіцманьскім повіті є також волоскі дїдичі; сего а не заперечую. Але по перше мушу сказати, що дїдичі платять на краєвий шкільний фонд лише 5 проц., а громади 10 проц., а по друге треба знати, що на 146 дїдичів в краю є після мого обчисленя, разом около 40 волоских дїдичів. (Пос. бар. Мустаца кличе: А руских дїдичів є один перепрашаю два!) (*Веселість.*) Так, але наші мужики платять більше податків, як ваші дїдичі! (*Славно!*) Отже арґументи д-ра Вольчиньского взагалї нестійні.

В принципі був би він за гр. пр. школою, в принципі був би він за всякими здобутками Русинів, в принципі він противить ся вношуваню полїтики в школу, коли однак приходить ся практично перевести в дїло се, на що він в принципі так годить ся, то він вже иньшої гадки. Коли приходить ся видїлови краєвому висилати двох членів до краєвої ради шкільної, то видїл краєвий не висилає одного Русина і одного Волоха, а лише двох Волохів; се є та прославлена рівноправність! Коли приходить ся за резолюциєю, котру тепер обговорює ся і для котрої др. Вольчиньский нїби то так дуже прихильний а минувшого року за нею навіть голосував, піднести свою руку, то рука відмовляє єму службу! (*Веселість.*)

Не хочу тепер реаґувати на замітки, які пос. др. Вольчиньский зробив що-до інспектора руских шкіл; бо се, що він навів, не відносить ся до мене або до Русинів, а скорше до краєвої ради шкільної, а в сїм взглядї я не приписую собі жадного суду і не можу подати жадного поясненя.

Але пос. др. Вольчиньский сказав, що коли розходить ся о заснованє або розширенє якої школи, все слухає ся лише гадки інспектора Поповича. Се, мої панове, не годить ся з правдою, бо так заснованє як і розширюванє шкіл рішає краєва рада шкільна, а в нїй не засїдає пан інспектор Попович; зрештою маємо ми там лише одного заступника, а панове Волохи аж пятьох; отже треба і одвічальність зложити на краєву раду шкільну за те, що ми маємо лише сїм т. зв. народних унїверситетів, а панове Волохи аж 14! Чи я мої виводи зраня повтаряв з минувшого року чи нї, і в якій формі я то зробив, на сїм прошу зовсїм не спотикати ся і лише саму річ мати на увазї. Взагалї-ж просив би я панів Волохів, щоби брали наші слова цїлком серіозно і клали на них повну вагу, бо то суть факти, котрі не беремо з повітря і котрих зневажливими замітками не зітре ся з сьвіта.

(*Конець буде*).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 13. лютого 1896. р.

Похибка. Вчерашне число „Буковини“ має мати число 24, не 29.

Іменованя. Провізоричний управитель почти в Іцканах Олекеандер Мар іменований дїйстним управителем тамже. — Евгеній Михальский іменований концептовим практикантом при бук. фінансовій дирекциї.

До відомости бук. кр. ради шкільної. Довідуємо ся звіродостойного жерела о такім сумнім факті, котрий сьвідчить о недбалости про науку гр. пр. релїґії для руских дїтий. В триклясовій рускій народній школї в Іспаси має удїляти науку гр. пр. релїґії завідатель тої парохії Ол. Данилевич. Позаяк він рускої мови не знає, то приїзджає часом лише гр. пр. парох з Чорногуз о. Николай Томюк, щоби учити руских дїтий релїґії. Зваживши, що в триклясовій школї повинно удїляти ся науку релїґії щоденно і що о. Томюк не може кождого дня приїзджати до Іспаса, щоби заступати о. Данилевича в его обовязку, запитуємо шкільну власть, чи не зволила би зарядити потрібне, аби рускі дїти в Іспаси одержували науку релїґії правильно?

Вкінци удїлило буковиньске правительство концесию на електричне осьвітленє в Чернівцях, так що сего тижня зможе вже без перешкоди електричне осьвітленє функціонувати.

Акад. товариство „Союз“ в Чернівцях вибрало дня 9-го с. м. слїд видїл: канд. прав. Лев Єх. голова; слух. прав. Олександер Кобилянський, заступник голови; слух. прав. Олександер Калмуцкий, I. секретар; слух. філ. Ілярій Федорович, II. секретар; канд. прав. Іван Костецкий; каспер; слух. філ. Теофіль Брендзан, бібліотекар; маґ. фарм. Теодозій Глиньский, контрольор; слух. філ. Фердинанд Горецкий, господар; Осип Маковей, видїловий.

Промоция. Вчера відбула ся на черновецкім унїверситетї промоция Русина, окінченого правника Віктора Івановича на доктора прав. Між численною публикою замітили ми богато Русинів.

Вибори до віденьскої ради міскої відбудуть ся з третьої курії дня 27-го с. м.

Рідкий случай. Галицкий посол з міста Бяла др. Розпер не брав в нарадах сойму удїлу і прийшов лише послїдного тижня, щоби дістати посольскі дієти. Краєвий маршалок ґр. Ст. Баденї зарядив, щоби сему вигідному послови не виплачено дієти за час, котрий він перебув не в соймі, але в Бялї. І так одержав др. Розпер всего лише 75 зр. з соймової каси. Що ґр. Ст. Баденї поступив цїлком справедливо, о сїм не може нїхто сумнївати ся. Варто би навіть, щоби тим послам, котрі без причини не беруть участи в нарадах комісиї, до якої они вибрані, також відтягнено дієти; сим спонукало би ся всїх послів до хосенної працї, а улекшено би поодиноким, котрі тепер надто тяжко працюють, надмір роботи.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

—o—

з дня 13. лютого 1896 р.

Відень. Вчера закінчено наради соймів в Лінцу, Інсбруку, Горициї, Кляґенфурті і Сольногороді.

Відень. Pol. Corr. довідує ся, що заступники Туреччини при державах, котрі підписали берлиньский трактат, вже сповнили наказ, аби просили о згоду на признане болгарского князя Фердинанда. Також віденьский кабінет одержав вже таке повідомлене.

Прага. Сойм приняв 130 голосами против 45 голосів Німців резолюцию буджетової комісиї, щоби сойму на будуче при скінченю річної сесиї не замикано лише відрочувано.

Рим. Парлямент скликаний на день 5-го марта. Поголоски о димісиї кількох міністрів не потверджають ся.

Софія. Agence Balcanique досить: Сюди прибув вже делеґат султана. Делеґат Каратездорі паша передав кн. Фердинандови відручне письмо султана, котрим утверджає ся его надзвичайним амбасадором при князю Фердинанді.

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня 13-го лютого 1896.

	Львів.		Чернівці	
Пшениця . .	від 7.20	до 7.40	від 7.50	до 7.60
Жито	„ 6.—	„ 6.40	„ 6.20	„ 6.30
Ячмінь . . .	„ 5.—	„ 6.	„ 5.50	„ 5.75
Овес	„ 5.20	„ 5.40	„ 5.05	„ 5.15
Ріпак	„ 8.25	„ 8.75	„ 8.75	„ 9.—
Горох	„ 5.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика	„ 4.75	„ 5.—	„ .—	„ .—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ —
Бобик . . .	„ 4.75	„ 5.—	„ .—	„ .—
Конюшина чрв.	„ 30.—	„ 40.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ 40.—	„ 55.—	„ 27.—	„ 31.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 38.—	„ .—	„ —.—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза . .	„ 5.20	„ 5.50	„ 5.—	„ 5.10

Хміль 30.— до 50.— злр. за кільо у Львов і оковита за 10.000 літрів 14.—15.—.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Ціна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Ціна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Ціна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Ціна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка.** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Ціна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпутті) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
11. **Поміж ворогами,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Ціна 40 кр.
12. **За громаду,** хрон. К. Т. Подолєнка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
13. **Художник,** пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ,** пов. М. Школиченка. — У Львові 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
15. **Хо,** казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши,** пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
17. **Грішники,** роман-хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Ціна 50 кр.
18. **Пани й люди.** повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Ціна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна,** в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
20. **Титарівна,** в 5 діях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.
21. **В темряві.** в 5 діях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Ціна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовий.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Ціна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь,** еї розвій і теперішний стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Ціна 15 кр.
24. **Юрий Коссован,** проба критичного розбору автобіоґ. его повістий і житеписи нап. Олек. Колесса, — У Львові. 1893 р. 99 стор. мал. 8о. Ціна 30 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати).

Всї повисші твори можна набути в Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарні Ставропигійській.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по цінї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене аґенциї в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі неділь і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недільним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 роцї виносить на цїлий рік 10 зр.. на пів року 5 зр, на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без ніякої доплати одержать наші читателї в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию **Осип Маковей.** З друкарні Г. Чоппа.